

ИСТРАЖИВАЊЕ О ПСИХИЧКОМ ЗДРАВЉУ НАШИХ ГРАЂАНА У ДРУГОЈ ПАНДЕМИЈСКОЈ ГОДИНИ ДУПЛИРАН БРОЈ ДЕПРЕСИВНИХ

У односу на 2013. и 2019, ипак није дошло до „цунамија“ психијатријских поремећаја како су предвиђали неки стручњаци, показује истраживање „Cov2Soul.RS”

Око 700.000 одраслих становника у нашој земљи испуњава критеријуме за неки од дванаест најчешћих психијатријских поремећаја – велику депресивну епизоду, панични поремећај, генерализовани анксиозни поремећај, агорафобију, социјално анксиозни поремећај, опсесивно-компулсивни поремећај или посттрауматски стресни поремећај. Проблеме због употребе алкохола има 7,6 одсто одраслог становништва, а проблеми због злоупотребе дрога утврђени су код 0,9 процената наших људи. Поремећаји исхране муче 0,2 одсто грађана Србије.

Све поменуто показују прелиминарни резултати великог истраживачког пројекта под називом „Cov2Soul.RS”, коју су током прошле и ове године спровели стручњаци Медицинског факултета у Београду – Института за ментално здравље и Института за социјалну медицину, као и стручњаци Филозофског факултета у Београду и Новом Саду, на националном репрезентативном узорку од 1.200 становника старости од 18 до 65 година у 60 општина Србије.

Како у разговору за наш лист истиче психијатар др Нађа Марић, руководилац пројекта „Cov2Soul.RS”, професор на Медицинском факултету у Београду и шеф Службе за научноистраживачку и образовну делатност на Институту за ментално здравље, резултати студије о утицају кризе изазване короном на психичко здравље такође сведоче да је број депресивних особа у Србији удвостручен у другој години пандемије, када се стање пореди са 2013. годином. То значи да је током прошлог лета било око 80.000 људи више с умереним депресивним сметњама у односу на период пре пандемије, а најмање 30.000 људи више нашло се у категорији оних с тежим депресивним симптомима.

Међутим, када су те исте особе интервјуисане у јануару ове године, наметнуо се закључак да се учесталост клинички значајних нивоа депресивности смањила. То указује да смо се адаптирали на пандемијске услове живота и развили психолошку отпорност на разне околности које је донела пандемија ковида 19.

– Подаци које смо добили о учесталости психијатријских поремећаја у општој популацији су драгоцени јер, колико је нама познато, ниједна слична епидемиолошка студије у нашој земљи није урађена до сада. Наши испитивачи на терену – 52 додатно едукованих лекара и психолога, обављали су тзв. клиничко-дијагностички интервју на узорку који репрезентује наше одрасло становништво и тако прикупљену базу пода-

така сматрамо заиста драгоценом. Колико нам је познато, у свету готово да нема истраживања која су у јеку пандемије успела да прикупе узорке на терену и обаве разговоре с испитаницима уживо – истиче др Нађа Марић и додаје да је овај пројекат одобрен на конкурс **Фонда за науку** Републике Србије почетком 2021. године.

Она додаје да на основу резултата до којих су дошли, може да се констатује да је дошло до пораста умерених депресивних симптома у односу на 2013. и 2019. годину, када је рађено велико национално истраживање здравља становника Србије, али не и до „цунамија” психијатријских поремећаја, како су предвиђали неки стручњаци.

Према подацима истраживача овог пројекта, протеклог лета 34,5 одсто испитаника имало је ковид инфекцију, а 28 процената њих пријавило је недостатак заштитне опреме на радном месту. Губитак блиске особе због вируса корона доживео је сваки шести испитаник, а проблеме на послу (незапосленост, тражење посла дуже од месец дана или отказ) и финансијске проблеме пријавила је петина испитаника.

Барем један од личних проблема (озбиљна болест, озбиљан проблем с блиским пријатељем, комшијом или рођаком, губитак или крађа предмета) имало је 12,8 одсто особа, а сваки двадесети испитаник имао је неки од проблема у партнерским односима (углавном раздвајање због брачних проблема).

Половина испитаника признала је да се понекад осећа усамљено, а пет одсто њих потврдило је да су често или скоро увек усамљени. На самоћу се више жале жене, запослени, особе вишег социоекономског статуса, оне које имају хроничан соматски поремећај и они који квалитет живота процењују лошијим. Резултати ове студије говоре и да је ниво суицидалног ризика, због кога би одмах морали да потраже помоћ, имало око 18.000 особа.

– Пројекат „Cov2Soul.RS” показао је да је број особа у Србији које прихватају теорије завере сличан као и у Великој Британији и на западном Балкану – нешто више од половине нашег становништва у мањој или већој мери изражава слагање с теоријама завере које су у вези с пандемијом, а сваки десети показује пуно слагање. У њих више верују становници мањих места, као и запослене особе. Највише се верује у теорију да су фармацеутске компаније створиле и прошириле вирус како би могле да продају своје лекове и вакцине, као и у теорију да је ковид 19 створен да би се смањила пренасељеност на

земљи. У лето 2021. године, када је рађено истраживање, 49 одсто становништва примило је макар једну дозу вакцине против ковида 19, а ово истраживање је показало да што особа више верује у теорије завере, мање је склона да се вакцинише. Такође се потврдило да они који верују у једну теорију завере верују и у остале, јер њихов стил размишљања није аналитички, већ се до закључака долази тако што се „скаче” с податка на податак и уочавају везе којих заправо нема – закључује Горан Кнежевић, професор Филозофског факултета у Београду и истраживач на пројекту.

Катарина Ђорђевић

Нађа Марић